

Ε.Η.Μ.
ΠΑΡΑΣΚΕΥΟΠΟΥΛΟΥ 4
45444 ΓΙΑΝΝΙΝΑ

ΔΙΚΟΡΦΙΩΤΙΚΑ Νέα

Δίμηννη εφημερίδα του Συλλόγου Δικορφιωτών Ζαγορίου

Τεύχος 68-69, Οκτώβρης-Γενάρης 1996. Υπεύθυνος έκδοσης: Δημ. Παπαγιαννόπουλος - Τ.Θ. 26, 45002 ΙΩΑΝΝΙΝΑ - Τηλ. 0651/39176

ΑΜΕΣΗ ΕΝΕΡΓΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟΥ ΜΑΣ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

Ο κ. Ματθαίος Λέκκος έστειλε προς το Κοινοτικό Συμβούλιο Δικόρφου την ακόλουθη επιστολή:

Ιωάννινα 16 Ιανουαρίου 1996
Προς το Κοινοτικό Συμβούλιο Δικόρφου

ΔΙΚΟΡΦΟ

Θέμα: «Έργα αναπαλαίωσης, επισκευής και συντήρησης στα 42 χωριά του Ζαγορίου»

Με πρόσφατη απόφαση του ΥΠΕΧΩΔΕ και της Νομαρχίας Ιωαννίνων αποφασίστηκε η αναπαλαίωση, επισκευή και συντήρηση των παραδοσιακών οικισμών του Ζαγορίου (έργα συντήρησης και διαμόρφωσης κοινόχρηστων χώρων - πλατείες, δρόμοι, μονοπάτια, έργα αποκατάστασης και αξιοποίησης κοινοτικών και σχολικών κτιρίων, επισκευή και συντήρηση πέτρινων βрусών, έργα συντήρησης των πλακόστρωτων δρόμων όλων των χωριών του κεντρικού και δυτικού κυρίως Ζαγορίου).

Για το σπουδαίο αυτό σκοπό διετεθή για την επόμενη τριετία, το ποσό των οχτακοσίων δέκα-εξ εκατομμυρίων δραχμών (816.000.000 δρχ.).

Επειδή η απόφαση αυτή αφορά άμεσα το Δίκорφο, πρέπει να υπάρξει, νομίζω εκ μέρους μας κινητοποίηση και δραστηριοποίηση ενεργοποίηση και εκμετάλλευση αυτής της μεγάλης ευκαιρίας για το χωριό μας.

Γιατί, σαν παραδοσιακός οικισμός που είμαστε, έχουμε

και πλατείες και δρόμους και μονοπάτια να συντηρήσουμε και να αναπαλαιώσουμε και παραδοσιακά σχολικά και εκκλησιαστικά κτίρια να διατηρήσουμε και ολοκληρώσουμε και κοινοτικά κτίρια να αποκαταστήσουμε και αξιοποιήσουμε.

Οικία Βόλγα

Η αναπαλαίωση όλων των σπουδαίων γενικά κτιρίων και των πλακόστρωτων δρόμων του χωριού μας ήρθε επιτέλους η ώρα να υλοποιηθεί.

Συγκεκριμένα: Η αναπαλαίωση και ολοκλήρωση της οικίας Βόλγα π.χ. μπορεί να ενταχθεί σ' αυτό το τριετές πρόγραμμα, όπως και η πλακόστρωση του δρόμου του Κάτω Μαχαλά, απ' το Μεσοχώρι και τα Γκεσέρια, ως το σπίτι του Αρέσια.

Επίσης η συντήρηση, επισκευή και αναπαλαίωση του κεντρικού καμπαναριού μας, μπορεί να ενταχθεί σ' αυτό το πρόγραμμα (ξύλινες σκάλες, καινούρια παραδοσιακά παράθυρα κλπ.).

Ακόμη, το παραδοσιακό

κτίριο, που στεγάζεται σήμερα και λειτουργεί το καφενείο μας (κτήμα της εκκλησίας του χωριού μας) μπορεί να ενταχθεί σ' αυτό το πρόγραμμα και αφού αναπαλαιωθεί και ανακαινισθεί πλήρως, να αξιοποιηθεί δεόντως απ' την Εκκλησιαστική μας Επιτροπή.

Αλλά και τα Κάτω Αλώνια, που σχεδόν αφανίζονται, μπορούν να συντηρηθούν και να αξιοποιηθούν και να ξαναγίνουν το στολίδι του Κάτω Μαχαλά, όπως ήταν επί δύο αιώνες.

Ακόμη, όλοι οι τοίχοι γύρω απ' την κεντρική μας εκκλησία του αγίου Μηνά και περίξ του παραδοσιακού μας Σχολείου, μπορούν να συντηρηθούν, να επισκευασθούν και να αναπαλαιωθούν (εντασσόμενοι στο ίδιο τριετές, σωτήριο πρόγραμμα) και μύριες άλλες περιπτώσεις.

Μια εγρήγορση και μια δραστηριοποίηση και κινητοποίηση του Κοινοτικού μας Συμβουλίου πάνω σ' αυτό το μεγάλο και σπουδαίο θέμα και πρόβλημα του παραδοσιακού

μας οικισμού, που λέγεται Δίκорφο, θα απέφερε άριστα, χειροπιαστά και συγκεκριμένα αποτελέσματα, ώστε το χωριό μας να καταστεί ένας απ' τους πρώτους και πιο εξαίρετους οικισμούς του Ζαγορίου σήμερα (αφού δεν κήκε και σώθηκε το 1943). Σας στέλνω δύο φωτοαντίγραφα του τύπου (αθηναϊκού και επαρχιακού) προς πλήρη και συγκεκριμένη ενημέρωση όλων των Κοινοτικών Συμβούλων (που εκτιμώ αδιακρίτως...) κι όλων των Δικορφιωτών γενικά.

Είναι, αγαπητοί μου, μια μεγάλη και σπουδαία ευκαιρία, που δεν πρέπει να χαθεί για το χωριό μας, αλλά να αξιοποιηθεί και να υλοποιηθεί πλήρως και τελείως.

Αναμένουμε λοιπόν, όλοι οι Δικορφιώτες, τις συγκεκριμένες, θετικές, χειροπιαστές και υλοποιήσιμες ενέργειές σας, με βάση την αγάπη για το Δίκорφο και τη λατρεία για το Ζαγόρι.

Με αγάπη και εκτίμηση
έναντί όλων σας

ΜΑΤΘΑΙΟΣ ΛΕΚΚΟΣ»

ΟΙΚ. ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ ΕΤΟΥΣ 1995

ΕΣΟΔΑ

Από συνδρομές: 289.000 δρχ.
Υπολ. προηγ. έτους: 7.139 δρχ.

ΣΥΝΟΛΟ 296.139 δρχ.

ΕΞΟΔΑ

Τυπογραφικά: 202.000 δρχ.
Γραφική ύλη: 9.500 δρχ.
Ταχυδρομικά: 32.799 δρχ.
ΣΥΝΟΛΟ: 244.299

ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΓΙΑ 1996 51.840 δρχ.

Οι παραδοσιακοί οικισμοί του Ζαγορίου

Παρελθόν και μέλλον...

Το Ζαγόρι από πολύ παλιά ήταν μια από τις πιο αξιόλογες και σημαντικές οικιστικές ενότητες του ηπειρωτικού και ελλαδικού χώρου. Αλλά και σήμερα (αν και πολλά έχουν αλλάξει) εξακολουθεί να παραμένει ένα ξεχωριστό παραδοσιακό κομμάτι της Ελλάδας. Όμως κι αυτό (όπως και άλλοι παραδοσιακοί οικισμοί της χώρας μας) βρίσκεται στο δρόμο της εγκατάλειψης, που φέρνει την ερήμωση και την εξαφάνιση.

Οι οικισμοί του Ζαγορίου (Μονοδένδρι, Βίτσα, Δίκωρφο, Άνω και Κάτω Πεδινά, Τσεπέλοβο, Σκαμνέλι, Ελάτη, Κήποι και άλλοι πολλοί...) είναι κτισμένοι σε πλαγιές, κοντά σε αυχένες, σε μικρά στηθώματα και απόκρημνα γκρεμίσματα. Ο φυσικός περίγυρος αυτών των οικισμών είναι πάντοτε σχεδόν αξιοθαύμαστος για την ποικιλία των στοιχείων του και του αισθητικού του χαρακτήρα. Πάπιγκο, Μονοδένδρι και Δίκωρφο π.χ. σε σαγηνεύουν και σε εκπλήσσουν με την πρώτη ματιά που ρίχνεις.

Στα δυτικά Ζαγοροχώρια το χαρακτηριστικό γνώρισμα είναι το ξηρό και γυμνό (γεμάτο απόκρημνους βράχους) έδαφος και στα ανατολικά οι καταπράσινοι λόφοι και βουνοκορφές, με έλατα και βελανιδιές.

Η πολεοδομική μορφή αυτών των οικισμών είναι πάντοτε μονοκεντρική. Δηλαδή ένα κέντρο με την πλατεία (μεσοχώρι), την εκκλησία, το σχολείο και τα μαγαζιά, τους μαχαλάδες γύρω-γύρω (πάνω, κάτω και πέρα, συνήθως) κι ένα σύστημα από πλακόστρωτους (γκάλντεριμια) δρόμους, που οδηγούν προς κάθε κατεύθυνση.

Κι η παραπάνω δομή δεν είναι τυχαία (όπως με βεβαίωση τελευταία και ειδικός επιστήμων στο Δίκωρφο). Είναι το αποτέλεσμα άγραφου σχεδιασμού, μιας δυναμικής οικιστικής ανάπτυξης, που γνώριζαν καλά και οι παλιοί Ζαγορίσιοι, όπως μου εξήγησε ο ίδιος.

Καλά και σωστά όλα τα παραπάνω, αλλά σήμερα οι πιο πολλοί απ' αυτούς τους οικισμούς εγκατα-

ΕΥΧΕΣ

Ο χωριανός μας Γεώργιος Ρούντος, δάσκαλος, εκφράζει μέσα από την εφημερίδα μας προς τους χωριανούς τις ευχές του για έναν ευτυχισμένο καινούργιο χρόνο.

λείφθηκαν και ερημώθηκαν και αντιμετωπίζουν προβλήματα επιβίωσης.

Γιατί: α) οι άνθρωποι λιγότεψαν επικίνδυνα ή και εξέλιπαν σε μερικές περιπτώσεις. β) η επισκευή σπιτιών σε τέτοιους παραδοσιακούς οικισμούς κατέστη δύσκολη και προβληματική, έως αδύνατη, αφού και οι παραδοσιακοί χτίστες

λιγότεψαν ή εξαφανίστηκαν (ευτυχώς έρχονται μερικοί βορειοηπειρώτες τελευταία, που γνωρίζουν σχεδόν καλώς την παραδοσιακή επισκευή των σπιτιών του Ζαγορίου) και τα παραδοσιακά οικοδομικά υλικά δεν ανευρίσκονται εύκολα. γ) πράγματι, παρατηρείται τελευταία μεγάλη έλλειψη τέτοιων υλικών και κυρίως μαύρης και λευκής πλάκας για τη σκεπή των σπιτιών.

Ο εξαίσιας κι εξαίρετος παραδοσιακός οικισμός του Δίκωρφου π.χ. αντιμετωπίζει οξύτατο πρόβλημα έλλειψης μαύρης πλάκας σήμερα. Η προμήθειά της κατέστη δυσχερέστατη, δυσκολότατη, ή και ακατόρθωτη μερικές φορές. Άρα και η επισκευή των άριστων παραδοσιακών σπιτιών αυτού του χωριού πολύ προβληματική. Τόσο, που κουβαλάει μερικές φορές η κοινότητα πλάκα εξ... Αλβανίας.

Το προεδρικό διάταγμα 615 Δ/26.9.1979, λέει πολλά και διάφορα για τους όρους και περιορισμούς δόμησης στα Ζαγοροχώρια, δεν αναφέρεται όμως καθόλου στην πρακτική αντιμετώπιση των σημερινών προβλημάτων, που αντιμετωπίζουν τα παλιά σπίτια και οι οικισμοί του Ζαγορίου.

Π.χ. πόσο αποδοτικό και πρακτικό θα ήταν, αν συνεργάζονταν ορισμένες γειτονικές ομάδες κοινοτήτων για την εξεύρεση και προμή-

θεια αυτής της μαύρης πλάκας, που αναφέρει παραπάνω;

Δίκωρφο, Ελάτη, Μανασή και Καλωτά (που έχουν αυτό το κοινό πρόβλημα... σήμερα, που παίρνει διαστάσεις) θα μπορούσαν να συνεργαστούν και να εξεύρουν κοινή πηγή προμήθειας, δίπλα και κοντά στο γεωγραφικό τους χώρο.

Γιατί, δεν πρέπει να φροντίζει

κανείς μόνο για τα νέα σπίτια, που θα κτιστούν σε παραδοσιακούς οικισμούς (Π.Δ. 26.9.79) αλλά να μεριμνά και να αγωνιά και για τη συντήρηση και διατήρηση, επιβίωση και ύπαρξη των παλιών καωραίων.

Ελπίζω, ότι οι πρόεδροι όλων των παραδοσιακών οικισμών του Ζαγορίου, μαζί και με σύσσωμα τα κοινοτικά συμβούλια, να προβληματιστούν και ενεργοποιηθούν γι' αυτό το σημαντικό πλέον, σημεινόν ζήτημα των Ζαγοροχωρίων, ώστε να ενοχλήσουν και σκουντήσουν το καθεύδον και ατάραχο κράτος μας, που εκδίδει θεωρητικά και εν πολλοίς ανεφάρμοστα προεδρικά διατάγματα και αγνοεί τα καθημερινά, ζέοντα και οξεία οικιστικά προβλήματα των Ζαγοροχωρίων.

Αισιδοξώ δε ότι, η νέα Νομαρχιακή ηγεσία Ιωαννίνων θα μεριμνήσει και ασχοληθεί εμπράκτως, θετικά και αποδοτικώς με όλα τα παρουσιαζόμενα, δύσκολα και δυσεπίλυτα προβλήματα των παραδοσιακών οικισμών του Ζαγορίου, ώστε ένα στολίδι του παρελθόντος, να επιβιώσει και στο απότερο μέλλον αυτού του τόπου.

Αυτό είναι χρέος και καθήκον όλων μας, πολιτείας και πολιτών, κοινοτικών συμβούλων και προοδευτικών, και εξωραϊστικών τοπικών συλλόγων.

ΜΑΤΘΑΙΟΣ ΛΕΚΚΟΣ

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

- Αρραβώνιασε στα Γιάννινα ο Κώστας Νίνης με την εκλεκτή του. Καλά στεφάνια.
- Κόρη απέκτησε η Βιβή, κόρη του συνεργάτη μας Μάνθου Λέκκου. Και νύφουλα!
- Κόρη απέκτησε επίσης και η Μαρία Σαράτη. Να ζήσει!
- Και μια οφειλόμενη διόρθωση. Γιος και όχι κόρη, όπως από παραδρομή γράφτηκε στο προηγούμενο τεύχος μας είναι το πρώτο παιδί του Γιάννη Ζαρίδη.
- Στην Αθήνα άφησε την τελευταία του πνοή ο αγαπητός φίλος και χωριανός μας Βαγγέλης Μητσόπουλος, θύμα άγριου εγκλήματος από αλλοδαπούς. Στους συγγενείς του εκφράζουμε τα θερμά μας συλλυπητήρια.
- Επίσης στην Αθήνα απεβίωσε και η συγχωριανή μας Μερόπη Λαγού. Τα συλλυπητήριά μας στους συγγενείς της.
- Στα Γιάννινα απεβίωσε σε βαθιά γεράματα ο Μιχάλης Καραγιάννης. Σ' όλους τους συγγενείς του τα συλλυπητήριά μας.
- Στα Γιάννινα επίσης απεβίωσε και η Αικατερίνη Ζώη, γυναίκα του χωριανού μας Λέων Ζώη. Τα συλλυπητήριά μας.
- Από κοντά μας όμως έφυγε και η συγχωριανή μας Πενωραία Αναστασέλου, σε βαθιά γεράματα. Τα συλλυπητήριά μας.

ΔΙΟΡΘΩΣΗ ΑΡΙΘΜΗΣΗΣ

Για μια ακόμα φορά είμαστε αναγκασμένοι να κάνουμε διόρθωση στην αρίθμηση των τευχών της εφημερίδας μας. Έτσι, το προηγούμενο τεύχος ήταν το υπ' αρ. 67 και όχι 66 όπως ανέγραφε.

ΕΥΛΑΜΠΙΑ ΤΣΙΟΔΟΥΛΟΥ:

Μια αξέχαστη Δικωρφιώτισσα

Πγαδούλι.

Και κάθε φορά, που ερχόταν στο Δίκωρφο το καλοκαίρι, η μάνα μου την επισκεπτόταν και την καλωσόριζε κι εκείνη της έδειχνε την αγάπη της και τη χριστιανική της καλωσύνη εμπράκτως.

«Λόπη μου, να, πάρε αυτό το ψωμί για τα παιδάκια σου, που τα μεγάλωσες με κόπο και με άγχος.

Θα 'ρθουν και μέρες πιο καλές κι όλα αυτά θα τα ξεχά-

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ Λ. ΖΩΗ Νηπιαγωγός

Πέθανε τον Οκτώβριο ύστερα από μακροχρόνια ανίατη ασθένεια η 52χρονη νηπιαγωγός Αικατερίνη Λ. Ζώη, σύζυγος του αγαπητού φίλου Λέοντος Ζώη, τεχνολόγου πολιτικού μηχανικού και πρώην δημοσιογράφου του «Πρωινού Λόγου».

Ο θάνατός της που προήλθε ύστερα από πολυετή ανίατη ασθένεια συνεκίνησε όλους όσους την γνώρισαν που έχουν εκτιμήσει τη συνέπειά της, το ήθος της, την ψυχική της χάρη, την εντιμότητα και ευσυνειδησία στο καθήκον της, το πώς του χαρακτήρος της και την εργατικότητα της.

Η Αικατερίνη (Ρένα) Ζώη υπηρέτησε επί 22 έτη ως νηπιαγωγός σε διάφορα νηπιαγωγεία του Κράτους. Αρχικά στην Κοζάνη, όπου με εντολή του εκεί Νομάρχη επελήφθη των διαδικασιών και ανέλαβε την ευθύνη ενόρξεως λειτουργίας τόσο του Παιδικού Σταθμού Αδράσης όσον και της Σιατίστης με μεγάλη επιτυχία.

Μετατεθείσα στο Ν. Ιωαννίνων, διετέλεσε διευθύντρια του Παιδικού Σταθμού Πραμάντων επί 10ετία. Η εργατικότητα της, η απλότητά της, η ευγένειά της και η αγάπη της προς τα παιδιά εκτιμήθηκαν δεόντως από τους Πραμανιώτες, οι οποίοι πάντα την θυμούνται με συμπάθεια και συγκίνηση.

Η επακολούθησας μετάθεσή της στα Μάρμαρα συνέπεσε και πάλι με την οργάνωση έναρξης λειτουργίας του εκεί Παιδικού Σταθμού.

Υπηρέτησε ακολούθως στο ΠΙΚΠΑ, σε άλλους των Ιωαννίνων Παιδικούς Σταθμούς και τελικά κατέληξε στον Α' Παιδικό Σταθμό όπου ανήκε οργανικώς.

Η Αικατερίνη (Ρένα) Λ. Ζώη, με την ευθύνη της και το όλο του χαρακτήρος της, αποκτούσε γύρω της μόνον φίλους και κανένα εχθρό. Υπήρξε δε υπόδειγμα συζύγου. Αιωνία της η μνήμη.

Στον δε σύζυγό της κ. Λέοντα Ζώη ευχόμεθα την εξύψωση παρηγορία.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ Α. ΧΑΝΤΕΛΗΣ

ΣΗΜ. Τα «Δικωρφιώτικα Νέα» συμμετέχοντας στο πένθος για την απώλεια της Νηπιαγωγού Αικατερίνης Λ. Ζώη, απευθύνει τα θερμά συλλυπητήριά του προς τον φίλο συγχωριανό και συνεργάτη μας σύζυγό της κ. Λέοντα Γ. Ζώη.

Κι όταν στα Γιάννινα ερχόταν στα χρόνια εκείνα του πολέμου η μάνα μου, επισκεπτόταν την Ευλαμπία στο σπίτι της γνωρίζοντας πάντα την αγάπη της και την υπέροχη την ανθρωπιά της.

Θυμώμαι μια φορά, στα 1944, που 'ρθε στην πόλη μας κι επέστρεφε απ' τη Ράχη φορτωμένη, μου έφερε ένα μπουφάν του Γιώργου της Ευλαμπίας (που 'ταν συνομήλικός μου). Και μόλις το είδα εγώ ενθουσιάστηκα και το φορούσα εννιάχρονος, όλο καμάρι, την Κυριακή στην Εκκλησιά και στο Μσοχώρι, καμαρώνοντας και λέγοντας φωναχτά:

«Η θεία η Ευλαμπία μ' τόδωκε, που μ' αγαπάει πολύ, όπως μου λέει κι εγώ δεν την ξεχνώ ούτε τώρα, ούτε αύριο, ούτε μετά από μισόν αιώνα».

Τόσο καλή και τόσο χρυσή ήταν αυτή η Δικωρφιώτισσα, που μένει ζωντανή για πάντα στη μνήμη μου και στη συνείδησή του και τ' άγιο και ήρεμο πρόσωπό της είναι ο έπαινος κι η κορωνίδα όλων των Σακελλαράων του χωριού μας.

Κι όταν ο Χάρος της πήρε το δεκαοχτάχρονο γιο της Στέφανο, αυτή έδειξε κι απόδειξε όλη την υπομονή κι όλη την αρετή της μητέρας του Ιησού, που 'βλεπε το γιο της στο σταυρό και του συμπαραστεκόταν θαρρετά κι ανθρώπινα.

Η Ευλαμπία ήταν τέλεια χριστιανή και τέλειος άνθρωπος, που δρούσε χριστιανικά μέρα και νύχτα.

ΜΑΤΘΑΙΟΣ ΛΕΚΚΟΣ

ΔΙΚΟΡΦΙΩΤΙΚΑ ΝΕΑ

- Η εφημερίδα μας αποτελεί το συνδετικό κρίκο με τον γενέθλιο τόπο.
- Καταγράφει και προβάλλει τα θέματα της κοινότητάς μας.
- Προβάλλει τη δραστηριότητα των φορέων του χωριού.
- Διάσώζει την ιστορική μνήμη και την παράδοση του τόπου.

ΔΙΚΟΡΦΙΩΤΙΚΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΑΓΑΠΗΣ

Όπως τα τραγούδια της Ξενιτειάς, έτσι και τα τραγούδια του Έρωτα και της Αγάπης πλεονάζαν τον παλιό καιρό στο Δίκورφο μας.

Οι νέοι στα πανηγύρια, ενθουσιασμένοι απ' των οργάνων τον ήχο και την ομορφιά τους, τραγουδούσαν και χόρευαν πολλά τέτοια τραγούδια αγάπης και έρωτα.

Μάλιστα, λόγω της απουσίας πολλών ανδρών στο Δίκورφο, που βρίσκονταν μακριά, στην Ξενιτειά, τα ερωτικά δημοτικά τραγούδια της εποχής ήταν πολλά και ποικίλα, σε πρόσωπα, σε περιεχόμενο και τεχνολογία.

Σήμερα, σας παρουσιάζω μερικά τέτοια δημοτικά τραγούδια, που τραγουδιόταν και τραγουδιούνται ακόμη στο Δίκورφο μας και τα έχω καταγράψει απ' το 1957, απ' τη θεία μου Κούλα Σιώμου-Παπαγιάννη, που ήταν, όπως ξανάγραψα, αυστηρός τηρητής των ηθών και εθίμων του τόπου μας και του Ζαγορίου γενικότερα.

Ελπίζω, πολλοί απ' τους παλιούς, επιζώντες Δικωρφιώτες να επαφέρουν στη μνήμη τους τις παλιές εκείνες καλές, νεανικές τους μέρες, που τραγουδούσαν και χόρευαν, απολάμβαναν και χαιρόνταν αυτά τα τραγούδια.

Κι οι νεότεροι, που δεν τα ξέρουν πλέον και δεν τα τραγουδούν συνήθως, ας προσέξουν τον τρόπο έκφρασης και διατύπωσης των προγόνων τους, το περιεχόμενό τους, που διαφέρει πολύ απ' τα σημερινά τραγούδια του Έρωτα και της Αγάπης γενικότερα. Κι ας τα κρατήσουν σε μίαν άκρη, της Μνήμης τους, σαν ένα κειμήλιο πλέον και μια αξία του παρελθόντος, που ήταν κάποτε και τώρα σιγοσβήνει κι άρχισε να χάνεται.

1. ΤΑ ΜΑΓΙΑ

Αναθεμά ποια μου 'ριξε
τα μάγια στο πηγάδι
και μάγεψε τον άντρα μου
και θελ' να με χωρίσει.

Κι αν με χωρίσεις, άντρα μου,
εσύ θα μετανιώσεις.

Στις δυο, στις τρεις θα λούζομαι,
στις τέσσερις θ' αλλάζω
και μεσ' τις δεκατέσσερις,
άλλον άντρα θα πάρω.

Θα φτιάξω και τα σπίτια μου,
κοντά με τα δικά σου,
να μπαιν' να βγαιν' οι φίλοι μου,
να σκάει η καρδιά σου.

2. Η ΧΑΪΔΩ

Τι να σου κάνω, χαΐδω μου,
τι να σου κάνω γιέ μου;

Εγώ ο μαύρος γέρασα
κι εσύ θέλεις παιχνίδια...
Θέλεις στην κούνια βάλε με,
θέλεις στη σαρμανίτσα.

Με το' να πόδι κούνα με
και με τα χέρια γνέσε
και με το στόμα σ' το γλυκό,
πέσμον γλυκά τραγούδια.

3. ΕΙΜΑΙ ΜΙΚΡΟ ΤΟ ΜΑΥΡΟ

Είμαι μικρό το μαύρο
κι ειμ' ατζαμήτικο
κι από σεβντά δεν ξέρω
το κακορίζικο.

Έλα να πάμε πέρα
και τι να κάνουμε;
Να παίξουμε τα δυο μας
κι ας αποθάνουμε.

Σένα τα λέω τούτα
κι αν θέλεις άκουστα
πάρε χαρτί και πένα
και κάτσε γράψε τα.
Δε σ' έχω να δουλεύεις,
να βασανίζεσαι,
Α' έχω να τρως, να πίνεις
και να στολίζεσαι.
Μελαχροινή κι αν είσαι,
μη σε κλετίζεσαι,
μπούντρα θε να σου πάρω,
να μπουντραρίζεσαι.

4. ΜΑΓΙΑ ΜΩΧΕΙΣ ΚΑΜΩΜΕΝΑ

Μάγια μώχεις καμωμένα
και τρελλάινωμαι για σένα.
Μάγια μώχ' η αδερφή σου
και τρελλάινωμαι μαζί σου.
Ένα, έλα που σου λέω,
μη με τυραγνάς και κλαίω.
Έλα, έλα με τ' εμένα,
να περνάς χαριτωμένα.

Έλα, έλα το πουλί μου,
τώρα που 'μαι μοναχή μου.
Γαλιάντρα μου, γαλιάντρα μου,
μου ζούρλανες τον άντρα μου.

5. ΓΙΑ ΜΙΑ ΒΡΑΔΙΑ

Για μια βραδιά, για μια βραδιά
ξοδεύω γρόσια και φλουριά.
Για δυο βραδιές, καλές βραδιές,
ξοδεύω λίρες αγγλικές.

Έλα μουρή — δεν έρχομαι,
είμαι μικρή και ντρέπομαι.

Όλα τ' ανύπαντρα παιδιά
αξίζουν γρόσια και φλουριά
κι οι παντρεμέν' κι οι παντρεμέν',
ούτε πεντάρα τσακισμέν'.

Ανάμεσα στις λιγαριές
να σ' είχα ακόμα δυο βραδιές.
Ανάμεσα στα κλήματα
σε χόρτασα φιλήματα.

6. ΜΑΝΑ ΚΑΙ ΘΥΓΑΤΕΡΑ

Μη με μαλώνεις, μάνα, μουρ' μάνα
και μη με τυραγνάς.

Κι εγώ θα μαρτυρήσω,
το ποιος με φίλησε.

Δεν ήταν ξένος,
ούτε και μακρινός.
Ήταν ο γείτονάς μας,
ο φίλος ο δικός σ'.
Για πες μας, θυγατέρα,
με τι σε γέλασε;
Με σύκα, με καρύδια
και με γλυκό κρασί.

7. ΣΤΟΥ ΠΑΠΑ ΤΑ ΠΑΡΑΘΥΡΑ

Στου παπά τα παραθύρια,
κάθονταν δυο μαύρα φρύδια.

Να 'χα 'γω τα μαύρα φρύδια
κι ο παπάς τα παραθύρια.

Στου παπά τα μπαλκονάκια
κάθονταν δυο κοριτσάκια.
Να 'χα 'γω τα κοριτσάκια
κι ο παπάς τα μπαλκονάκια.

8. ΜΑΝΑ ΚΑΙ ΚΟΡΗ

Μια μικρή, μικρή Βασίλω,
μια μικρή γειτονοπούλα
όμορφη κι αρχοντοπούλα
με τη μάνα της μαλώνει
και βαρειά τη βαλάνταίνει.
Σου είπα, μάνα, πάντρεψε με,
σπιτονοικοκυρένι με.

Δώσω μου, μάνα, τα προικιά μου
και την πλουμιστή ποδιά μου.
Δώσω μου, μάνα, τα φλωριά μου,
τη βαρειά την τραχηλιά μου.

9. ΟΙ ΖΑΓΟΡΙΣΙΕΣ

Κακό ζακόνι πάχουνε
αυτές οι ζαγορίσιες,
νύχτα να πάνε για νερό,
και το πρωί για ξύλα.
Το μεσημέρι αργαλειό
το βράδυ στο σεργιάνι.
Την Κυριακή στην εκκλησιά,
σαν ήλιος, σα φεγγάρι,
με τις ποδιές, τις πράσινες
και τα ριχτά μαντήλια.
Μοσχοβολάει η εκκλησιά
και λάμπ' ο τόπος όλος.
Κόβ' ο παπάς το θυμιάτο,
να ρίξει το θυμίαμα,
να θυμιάσει τις ποδιές,
τις χιλιοπλουμισμένες.

10. Η ΜΙΚΡΟΠΑΝΤΡΕΜΕΝΗ

Εμένα, η μάνα μου
κι η κυραμάνα μου,
μικρή με πάντρεψαν
και μ' αρραβώνιασαν.
Με δώσαν μακριά,
μεσ' την Αρβανιτιά.
Βρήκα πεθερά,
σαν την τριανταφυλλιά.
Βρήκα πεθερό, σαν τον ανγερινό.
Και αντραδέφια δυο,
κάλλια μην τα' χα βρώ...
Το μικρότερο,
το διαβολότερο... (....)
όλο μου 'λεγε, κι όλο μ' ορμηνέει
«Έλα, νύφη μου,
σήκω νυφούλα μου.
Έλα κι άλλαξε,
σιμά μου πλάγιασε.
Κάτσε στο γόνα μου,
γλυκειά τρυγόνα μου».

Σημείωση: Πολύμορφος ο Έρωτας των προγόνων μας χωριανών και αξιόλογος ο τρόπος έκφρασης και διατύπωσής του, με λόγια μαγικά και ήχους και ρυθμούς ανεπανάληπτους και ζωντανούς. Αυτό μας δείχνουν τα δέκα (10) ερωτικά μας τραγούδια που απολαύσαμε σήμερα.

ΜΑΤΘΑΙΟΣ ΛΕΚΚΟΣ
20-9-1994

ΕΙΣΦΟΡΕΣ ΣΤΗΝ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

Τάτση-Μητροπούλου	
Νούλα	15.000
Ζώης Ιωάννης	5.000
Κωστάκης Απόστολος	2.000
Μπούγια Κανή	2.000
Ρούντος Γιώργος	2.000
Λάμπας Βασίλειος	1.500

ΔΩΡΕΕΣ ΣΕ ΜΝΗΜΗ

● Σε μνήμη της θείας του Μερόπης Λαγού, ο Χρήστος Τούλας πρόσφερε στην εφημερίδα μας 10.000 δρχ.

● Ο Ζώης Λέων πρόσφερε στην εφημερίδα μας 5.000 δρχ. σε μνήμη της γυναίκας του Αικατερίνης Ζώη.